

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum 23 december 2011
Betreft Reactie op motie over duurzame energie Caribisch Nederland

Geachte voorzitter,

In vervolg op de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 14 december 2011 (kenmerk 2011-2000575577) informeer ik u over de stand van zaken met betrekking tot de motie van het lid Van Gent (GL) c.s. over de stimulering van duurzame energie in Caribisch Nederland.

Het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) heeft een aantal initiatieven op het gebied van verduurzaming van de energievoorziening in Caribisch Nederland opgestart. De motie wordt gezien als ondersteuning van de inspanningen die dit kabinet al verricht op de eilanden. Uitgangspunt is om een overgang naar een meer duurzame energiehuishouding te faciliteren, maar wel met oog voor technische haalbaarheid en budgettaire gevolgen. De toepassing van duurzame energie is namelijk op kleine eilanden niet onbeperkt mogelijk. Immers, bij de toepassing van wind- of zonne-energie betekent een windstille periode, of als de zon niet schijnt, dat op een eiland altijd een hoeveelheid conventioneel productievermogen beschikbaar moet zijn om de elektriciteitsvoorziening te waarborgen.

Op Bonaire wordt sinds augustus 2010 (oplevering Ecopower installatie) gemiddeld ongeveer 30% van de elektriciteit opgewekt met windenergie. Dat is een bijzonder hoog aandeel duurzame energie, zeker voor een eiland. Op het gebied van zonne-energie heeft EL&I op Bonaire een groot demonstratieproject voor zonne-energie (zon-pv) op de onlangs nieuw gebouwde HAVO/VWO school gerealiseerd. Het energiebedrijf WEB bekijkt momenteel hoe de verdere uitrol van zonne-energie op het eiland kan worden gerealiseerd. EL&I zal daarbij waar nodig (technische) assistentie faciliteren. Ook zal worden gezien of op Bonaire een demonstratieproject met zeewaterkoeling kan worden gestart.

Op Sint Eustatius is onlangs een onderzoek naar de technische en economische haalbaarheid van windenergie uitgevoerd. De resultaten worden begin 2012 verwacht.

**Directoraat-generaal voor
Energie, Telecom en
Mededinging**

Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag

Postadres

Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/eleni

Ons kenmerk

ETM/ED / 11182168

Uw kenmerk

33000-IV, nr. 32

**Directoraat-generaal voor
Energie, Telecom en
Mededinging**
Directie Energie en
Duurzaamheid

Ons kenmerk
ETM/ED / 11182168

Op Saba is bekend dat op relatief geringe diepte in de vulkanische ondergrond aardwarmte (geothermie) aanwezig is. In opdracht van EL&I is onlangs door TNO een onderzoek naar de economische en technische haalbaarheid van geothermie gestart. Dat onderzoek zal begin 2012 worden afgerond. Tenslotte wordt ook op Saba de haalbaarheid van windenergie onderzocht.

(w.g.) drs. M.J.M. Verhagen
Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie